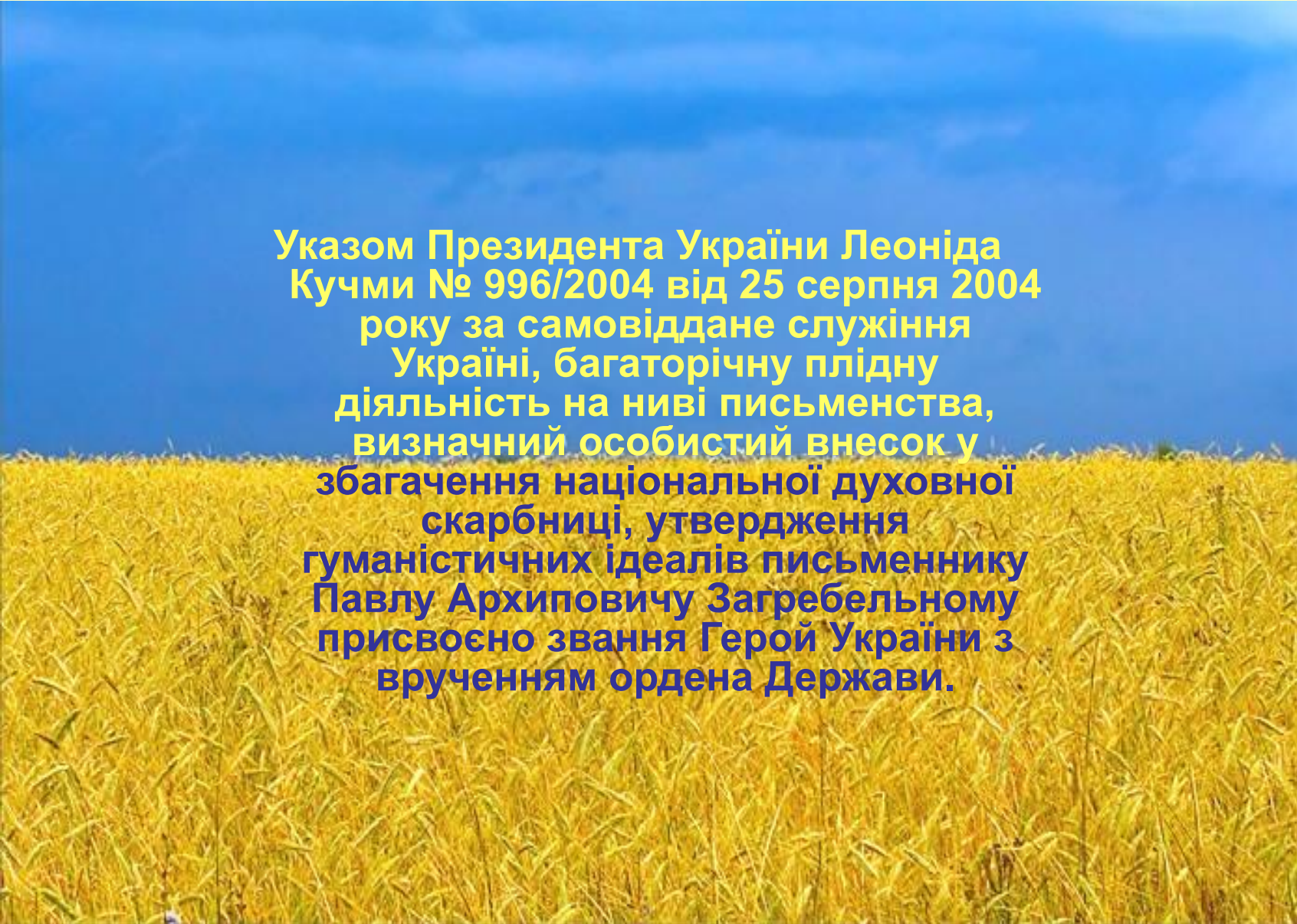

**Павло Архипович
Загребельний
(1924 - 2009 р.)**

**Указом Президента України Леоніда
Кучми № 996/2004 від 25 серпня 2004
року за самовіддане служіння
Україні, багаторічну плідну
діяльність на ниві письменства,
визначний особистий внесок у
збагачення національної духовної
скарбниці, утвердження
гуманістичних ідеалів письменнику
Павлу Архиповичу Загребельному
присвоєно звання Герой України з
врученням ордена Держави.**

Біографія

Народився Павло Загребельний 25 серпня 1924 р. в придністрянському селі Солошиному на Полтавщині. Змалку ріс без матері. Навчається майбутній письменник в Солошинській середній школі. У червні 1941 р. Загребельний закінчив десятирічку. Збирався вчитися далі, але почалася Велика Вітчизняна...

У неповних сімнадцять років пішов добровольцем в Радянську Армію. Брав участь в обороні Києва. Навчався у військовому училищі. У серпні 1941 р. був поранений. Після госпіталю знову військове училище, і знову фронт, і тяжке поранення влітку у 1942 р. Повернувшись у 1946 р. на Батьківщину Павло Загребельний працює в колгоспі рідного села, а з вересня почав навчатися на філологічному факультеті Дніпропетровського університету.

Спершу Павло Загребельний працював у обласній дніпропетровській газеті, потім переїжджає до Києва – обіймає посаду завідувача відділом прози в редакції журналу “Вітчизна”, в 1961-1963 роках редагує газету “Літературна Україна”.

З 1964 р. Павло Загребельний – відповідальний секретар правління Спілки письменників України, у 1979-1986 роках очолює республіканську Спілку.

З 1964 р. Павло Загребельний – відповідальний секретар правління Спілки письменників України, у 1979-1986 роках очолює республіканську Спілку.

Перше оповідання "Каховські будиночки" Павла Загребельного. Збірка "Каховські оповідання" (1953) складалася з дванадцяти творів. Відзначалися вони нарисовістю. Були тут художні знахідки. Були й композиційні прорахунки. Далі Загребельний пише новели сам. Окремими книжками виходять "Степові квіти" (1955), "Учитель" (1957), "Новели морського узбережжя" (1958). У читачів склалося враження, що автор не написав, а проспівав ці твори - так розкуто, вільно і впевнено вони вилилися на папір.

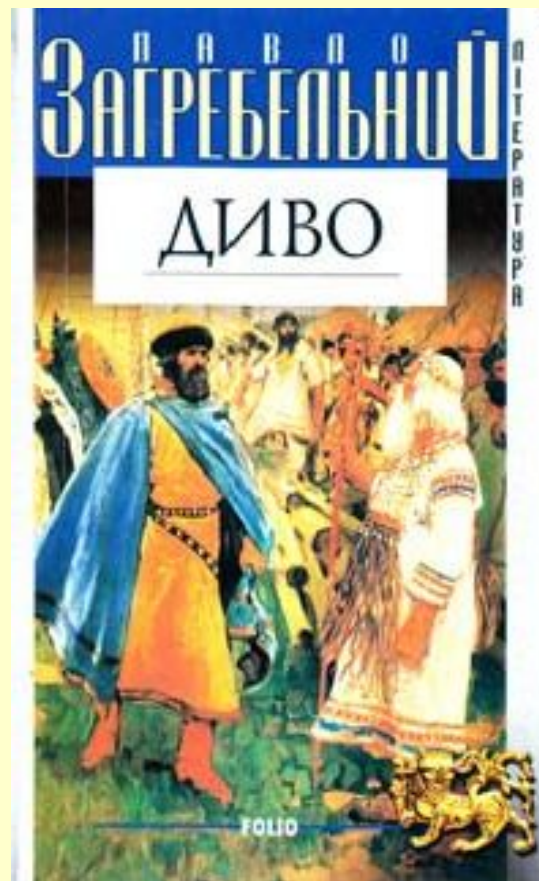
Протягом 60 — 70-х років письменник створив більшу частину своїх романів, зокрема і найвагоміші з них:

- «День для прийдешнього» (1964);
- «Шепіт» (1966);
- «Добрий диявол» (1967);
- «Диво» (1968);
- трилогію «З погляду вічності» (1970);
- «Розгін» (Державна премія СРСР, 1980) — роману будову з чотирьох книг: «Айгюль», «В напрямі протоки», «Ой крикнули сірі гуси», «Персоносфера»;
- «Левине серце», (продовженням «Левиного серця» став роман «Вигнання з раю» (1985));
- «Переходимо до любові» (1971);
- «Намилена трава» (1974);
- «Євпраксія»(1975);
- «Південний комфорт» («Вітчизна», 1984).

Одним із значних здобутків української прози став роман «Диво» (1968), в якому органічно поєднується далеке минуле та сучасність. В центрі роману — Софія Київська, яка є незнищеним символом української державності та духовності. Пізніше було створено цілий цикл романів про історичне минуле нашої Батьківщини: «Первоміст» (1972), «Смерть у Києві» (1973), «Євпраксія» (1975). Подіям української історії XVI ст. присвячено роман «Роксолана» (1980). Письменник зробив спробу проникнути у складний внутрішній світ своєї героїні — Роксолани — Анастасії Лісовської, доньки українського священника з Рогатина, яка, потрапивши до гарему турецького султана Сулеймана, незабаром стала його улюбленою дружиною.

Павло Загребельний понад сорок років працює в українській прозі. За цей час вийшло близько двадцяти його романів. Один із них — «Розгін» відзначено Державною премією СРСР, два — «Первоміст» і «Смерть у Києві» — Державною премією УРСР ім. Т. Г. Шевченка. Твори високо оцінюються критикою, мають широке читацьке визнання, він один із найпопулярніших сьогодні українських письменників. Друковані масовими тиражами, його книги швидко розходяться; вони постійно виходять в перекладах іншими мовами; зростає і кількість видань творів письменника за рубежом.

Роман «Диво» Павла Загребельного

Увага багатьох поколінь дослідників була звернена до історії Київської Русі. Образ цієї великої держави створив Павло Загребельний у романі «Диво». Звичайно, творів про ті часи було написано дуже багато, але нікому раніше не вдавалося так широко розкрити суперечності давньої доби і разом з тим створити такі яскраві художні образи. Це розповідь про справжнє диво архітектурного мистецтва наших предків - Софію Київську, про її складну долю та місце в історії нашого народу. І чому появу шедеврів в історії завжди пов'язують з іменем правителя? А де ж справжній, нікому не відомий творець? Чому не увічнено його ім'я? Відповіді на ці питання хотів дати Павло Загребельний у своєму романі «Диво».

Собор святої Софії у Києві, наче жива істота, є одним з головних героїв роману. Цей мистецький витвір змальовано як незвичайне диво, що «ніколи не кінчається й не переводиться». Читачі роману стають свідками створення цього дива, знайомлячись з будівником Софії Київської - Сивооком. Цей талановитий древлянин багато блукав по Русі, був ченцем у болгарському монастирі, потрапивши до Візантії, працював у константинопольського майстра як будівельник і оздоблювач храмів. Згодом, дозрілий у своєму таланті й розумінні життя, він повернувся до Києва, на рідну землю. Повернувся не лише тому, що кликала його рідна земля, але щоб створити Софію, собор, в якому використав традиції предків та досвід, який він здобував по всіх світах.

Сивоок - чудовий таланти, майстер своєї справи, якій віддав себе до останку. Він розумів, що просто красивий, але звичайний собор не може здивувати світ, а тому задумує щось величне і неповторне. Перед тим, як втілити свій задум, митець вимріявав його усе життя: «..... він хотів упіймати в барві й показати людям усе на світі: дівочий спів, пташиний політ, блимання зірок з чистого неба і сонце». Все це він хотів подарувати людям, бо будував собор більш для людей, ніж для Бога. І Сивоокові це вдалося. «Цей собор вже з першого дня існування, певно, мало хто вважав за житло Бога - він сприймався як надійний притулок людського духу, тут відразу почувався дух громадянства і мудрості тих, хто вибудовував державність Київської Русі... Диво!»

Ще одним важливим персонажем твору постає князь Ярослав Мудрий, образ якого дуже складний і суперечливий, але повністю відповідає його часу. Прогресивний розбудовувач Київської держави, він привабливий у деяких рисах і водночас жорстокий виразник інтересів свого класу, далекий від турбот про життя простого народу. Це освічена, закохана в книги людина. Ярослав задумав спорудити собор на зразок величних візантійських храмів. Цим собором він хотів здивувати світ. Йому сподобався задум Сивоока, бо ця ідея поєднувала нове, чуже, зі старим своїм. Ярослав Мудрий згодом зробить відкриття: Сивоок схожий на свою землю. Порівняння, звичайно, несподіване, але справедливе. Він спорудив собор, який став символом єднання поколінь, і це вміло відобразив автор, змалювавши події в різні часи.

Протягом століть різні завойовники намагалися знищити собор та, незважаючи на те, він «стояв уперто, несхитно, вічно, так, ніби не будований був, а виріс із щедрот київської землі».

Талановитий письменник Павло Загребельний у романі «Диво» створив урочистий гімн безсмертю тих, хто в єдності з народом творить дива - символи духовності нації, одним з яких стала Софія Київська.

Час - категорія плинна. Минають над нашою маленькою й такою дорогою Землею роки, століття, тисячоліття. Одне покоління людей приходить на зміну іншому й несе нові проблеми, мрії, надії, а іноді - жах війни, біди, страждання, сльози. І від того, що залишається у спадок нащадкам, залежить рівень духовності народу.

Безумовно, собор - це виквіт душі народної. І які б чужинці не намагалися знищити його, «зітерти його з земної поверхні», їм цього не вдавалося, бо це був людський дух, дух громадянства і мудрості, «... собор стояв уперто, несхитно, вічно, так, ніби не будований був, а виріс із щедрої Київської землі, став її продовженням, гучним її криком, її співом, мелодією, барвою. Диво!»

П. Загребельний у романі зумів показати історію України, об'єднавши три її шари: давнину, Велику Вітчизняну війну й сьогоднішній день. А головний об'єднуючий центр - це образ Софії Київської. Есесівець Шнурре під час другої світової війни за наказом хоче вирізати найкращі фрески для музею в гітлерівському Лінці. Учений Гордій Отава ціною власного життя зберіг творіння прадавнього генія, «... вбитий був у самому соборі, загинув самотнім, нікому не відомим бійцем. ... діяв відверто, сміливо, може наївно, та інакше не міг...»

Представником нового покоління вчених у романі виступає син Гордія Отави Борис, який продовжував справу батька, бо його кличе до цього обов'язок перед пам'яттю батька, містом та наукою.

Нехай же над Землею спочивають старі та піднімаються нові золоті бані соборів, дивуючи світ, звітуючи перед Вічністю про нашу високу духовність, талановитість українських митців.

Кожна людина, котра вважає себе інтелігентною, не може, живучи в сучасному світі, не тримати в пам'яті водночас історичний та культурний досвід свого народу, навіть цілого людства. Адже без цього багажу вона порожня і її годі назвати людиною мислячою. Давня істина: сьогоднішній день - похідне вчорашнього, а завтрашній - похідне сьогоднішнього. Наша ж історія культури - це своєрідний храм, який цінний не тільки працею, що в нього вклали будівники, а й працею всіх прийдешніх поколінь, без якої той храм давно перетворився б на руїни.

Тести (Рівень 1)

Варіант №1

1. Яким орденом нагородили письменника Павла Загребельного:

- а) орден «Золота зірка»;
- б) орден Держави;
- в) орден «За заслуги».

2. На якому факультеті навчався майбутній письменник:

- а) економічний;
- б) філологічний;
- в) педагогічний.

3. Який роман П. Загребельного було екранізовано:

- а) «Роксолана»;
- б) «Добрий диявол»;
- в) «Євпраксія».

4. Який собор було оспівано в романі «Диво» П. Загребельного:

- а) Софійський;
- б) Михайлівський.
- в) Києво-Печерська Лавра;

5. При якому князю будувався Київський собор:

- а) Володимир Мономах;
- б) Ярослав Мудрий;
- в) Юрій Довгорукий.

6. В якому році був створений роман «Диво»:

- а) 1964;
- б) 1970;
- в) 1968.

Варіант №2

1. За який роман Павло Загребельний удостоєний Державною премією СРСР:

- а) Розгін;
- б) Диво;
- в) Шепіт.

2. В які роки письменник П. Загребельний очолював Спілку письменників України:

- а) 1964-1970;
- б) 1970-1979;
- в) 1979-1986.

3. Як називалося перше оповідання П. Загребельного:

- а) «Каховські оповідання»;
- б) «Учитель»;
- в) «Каховські будиночки».

4. Ким будівник Сивок був у болгарському монастирі:

- а) ігумен;
- б) чернець;
- в) келар.

5. Що хотів зробити з Софійським собором есесівець Шнурре:

- а) зруйнувати його;
- б) вирізати фрески;
- в) відновити його.

6. Хто у романі виступає представником нового покоління:

- а) Борис Отава;
- б) Борис Апрель;
- в) Гордій Отава.

Творче завдання (Рівень 2)

Варіант№1:

- 1.Розкрити ідею собору в романі П. Загребельного Диво.
- 2.Написати міні-твір за темою: Моє відношення до роману П. Загребельного Диво.

Варіант№2:

- 1.Надати приклади історичної правди та художнього вимислу в романі П. Загребельного Диво.
- 2.Написати міні-твір за темою: Образ Сивоока - будівника собору Софії Київської.

Кросворд:

1. Роман Павла Загребельного створений в 1968 році.

2. Відомий письменник - автор роману Диво.

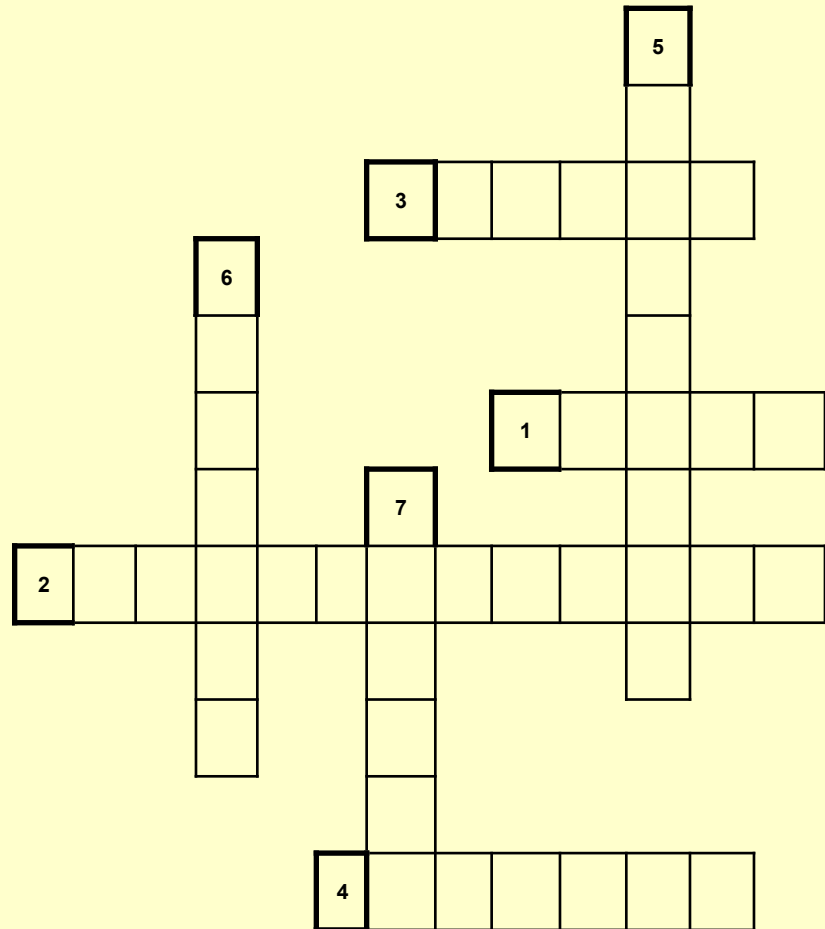
3. Ім'я Святої, на честь якої названий собор в Києві.

4. Літературний герой – будівник Софіївського собору.

5. Журнал, у якому редагував письменник П. Загребельний.

6. Роман, за який П. Загребельний удостоєний Державною премією СРСР.

7. Літературний герой роману Диво – син вченого Гордія Отави.

Домашнє завдання

1. Зробити записи з життя і творчості П. Загребельного.
2. Прочитати роман “Диво” (скорочено).
3. Виписати цитати з роману.
4. За бажанням виконати кросворд і тестові завдання.